

Kisah Raja Dzulqarnain

Kisah ini dirakamkan pada ayat 83 sehingga ayat 98. Kisah mengenai seorang pemimpin yang merdeka. Seorang pemimpin bernama Dzulqarnain yang memiliki kekuasaan yang luas. Namun, tidak meninggalkan tanggungjawab untuk meninjau keadaan masyarakat di bawah pimpinannya. Malah, beliau tidak juga berdiam diri apabila berlakunya sebarang bentuk kemungkaran. Lalu, bagaimanakah beliau dikatakan sebagai seorang pemimpin yang merdeka?

Firman Allah SWT ayat 94-95: "Mereka berkata: "Wahai Dzulqarnain! Sesungguhnya Yakjuj dan Makjuj itu orang yang membuat kerosakan di muka bumi, maka bolehkah kami membayarmu imbalan supaya kamu membuat dinding penghalang antara kami dan mereka?. Dzulqarnain berkata: "Apa yang telah dianugerahkan oleh Tuhan kepadaku terhadapnya adalah lebih baik imbalannya, maka tolonglah aku dengan kekuatan (manusia dan alat-alat), agar aku membuatkan dinding penghalang antara kamu dan mereka"

Pemimpin yang merdeka tidak mengharapkan upah dan habuan daripada orang yang berada dibawahnya sebaliknya hanya mengharapkan ganjaran daripada yang Maha Kaya, pemilik alam dan seluruh isinya Allah SWT semata-mata. Kedua, pemimpin yang merdeka juga tidak meninggalkan beban tugas

kepada yang lain untuk diselesaikan sebaliknya pemimpin yang merdeka akan turut serta dalam menjayakannya. Ketiga, perbezaan penggunaan kalimah bagi tembok iaitu *sadda* (سد) dan *radma* (ردم), iaitu tembok yang lebih baik dan kukuh menunjukkan bahawa seorang pemimpin yang merdeka akan sentiasa memberikan yang terbaik melebihi apa yang dipinta dan dirasakan perlu oleh orang dibawahnya.

Kesimpulannya, semoga pada bulan kemerdekaan ini mampu memberikan kita lebih kesempatan untuk memahami dan menghayati erti kemerdekaan yang sebenar. Kemerdekaan yang membawa diri kepada kebebasan daripada sebarang bentuk penghambaan melainkan hanya dipasaknya kepada Allah SWT. Kemerdekaan hakiki dengan menjadikan diri sebenar-benar hamba Allah SWT. Hamba Allah SWT yang meletakkan al-Quran di hadapan sepanjang kehidupannya. Hamba Allah SWT yang bebas daripada rasa gusar dek asakan kehidupan, bebas daripada terpaksa akur kepada kezaliman dan bebas untuk terus tunduk dan taat hanya kepada Allah SWT. *Wallahua'lam.*

* Penulisan ini hanyalah intipati dan huraian ringkas penulis yang tidak mewakili keseluruhan daripada perkongsian tadabbur yang telah dinyatakan di atas.

Pautan rujukan lanjut:

<https://www.youtube.com/watch?v=oMALuHIRKc4&t=4601s>

Penubuhan Jabatan Institusi Fatwa di Malaysia: SELANGOR, WILAYAH PERSEKUTUAN dan PERAK

Oleh: **Dr. Mohd Kamel Bin Mat Salleh**

Pensyarah Kanan Akademi Pengajian Islam Kontemporari, UiTM Cawangan Negeri Sembilan

Selangor:

Pada peringkat awal, Jabatan Mufti Negeri Selangor adalah satu bahagian dalam Jabatan Agama Islam Selangor (JAIS) iaitu Bahagian Fatwa. Ia diketuai oleh Sheikhu Islam iaitu satu jawatan yang mengetuai institusi fatwa di Negeri Selangor. Sheikhu Islam pertama disandang oleh Tengku Mahmud Zuhdi bin Tengku Abdul Rahman yang berkhidmat pada tahun 1935 hingga tahun 1952. Jabatan Agama Islam Selangor secara rasminya ditubuhkan pada tahun 1948 dan jawatan Mufti mula diwujudkan pada tahun 1953 yang disandang oleh Tuan Haji Yusuf bin Sahabuddin dan berkhidmat sehingga tahun 1967.

Sebelum tahun 1985, hanya terdapat dua orang kakitangan sahaja yang berkhidmat di Bahagian Fatwa iaitu Mufti dan seorang pemandu. Segala urusan pentadbiran dan kewangan

adalah di bawah pengurusan Jabatan Agama Islam Selangor. Jawatan Timbalan Mufti hanya diwujudkan pada tahun 1991. Jawatan ini diwujudkan bagi membantu Mufti dalam menjalankan tugas mengenai Hal Ehwal Islam sesuai dengan perkembangan semasa.

Jawatankuasa Undang-Undang Agama di bawah Majlis Agama Islam Selangor telah ditubuhkan melalui peruntukan Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri Selangor No. 3, 1952, 40(1). Mufti negeri telah dilantik mengetuai jawatankuasa ini dan ia dianggotai tidak lebih daripada dua orang dari kalangan Ahli Majlis dan tidak lebih dari dua orang kalangan ulama yang mempunyai kelayakan. Pada tahun 1989, jawatankuasa ini ditukar nama kepada Jawatankuasa Perundingan Hukum Syarak dengan keanggotaan Mufti sebagai Pengerusi dan beberapa orang ahli iaitu Timbalan Mufti, Penasihat Undang-Undang Negeri, seorang dari Jabatan Agama Islam Selangor yang mahir dalam aspek hukum dan sekurang-kurangnya dua orang ahli tetapi tidak melebihi lima orang dari kalangan ulama yang dilantik oleh Majlis Agama Islam Selangor.

Pada tahun 1996, Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) telah mengeluarkan Pekeliling mengenai pengasingan Bahagian Fatwa daripada Jabatan Agama Islam negeri-negeri di Malaysia. Dari pengasingan ini, berlaku perkembangan struktur organisasi dan fungsi Jabatan Mufti Negeri Selangor. Walaupun pada zahirnya Jabatan Mufti telah berasingan dari Jabatan Agama Islam

Wilayah Persekutuan:

Wilayah Persekutuan mula ditubuhkan pada 1 Februari 1974 sebelumnya sebahagian dari negeri Selangor. Ia hasil persetujuan kerajaan Selangor dengan kerajaan Persekutuan. Sejak itu semua bidang kuasa kerajaan negeri termasuk yang berkaitan dengan hal ehwal Islam diletakkan di bawah pentadbiran kerajaan pusat. Yang di-Pertuan Agong adalah ketua agama bagi Wilayah Persekutuan dan untuk mentadbir urusan agama, ditubuhkan **Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan**.

Mufti pertama Wilayah Persekutuan ialah Datuk Sheikh Abdul Mohsein bin Haji Salleh. Untuk membantu Mufti dalam masalah hukum syarak yang diajukan kepada Pejabat Mufti, maka sebuah Jawatankuasa Undang-Undang, Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan telah ditubuhkan pada tahun 1978.

Pejabat Mufti Wilayah Persekutuan sebelum ini merupakan salah satu bahagian di Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan (JAWI). Pada waktu itu, Mufti Wilayah Persekutuan sebagai ketua kepada bahagian yang dikenali sebagai Bahagian Istinbat. Pada 1 Oktober 1998, bahagian tersebut telah diasingkan daripada struktur JAWI berikutan penyusunan semula struktur Jabatan Perkhidmatan Awam, Bahagian Pembangunan Operasi. Pada peringkat awal operasinya, pejabat ini hanya terdiri daripada 6 orang anggota sahaja.

Mulai tahun 2000, semua urusan pentadbiran dan kewangan pejabat diuruskan sepenuhnya oleh pejabat ini dengan mendapat waran peruntukan mengurus daripada Jabatan Perdana Menteri. Pada 3 Mac 2004, Pejabat Mufti Wilayah Persekutuan cawangan Labuan telah ditubuhkan. Pejabat Mufti cawangan Labuan beroperasi di Bangunan Ujana Kewangan Wilayah Persekutuan Labuan.

Pejabat Mufti Wilayah Persekutuan memainkan peranannya tersendiri semenjak penubuhannya pada tahun 1998 dalam usaha untuk mengembangkan ajaran Islam kepada masyarakat di Wilayah Persekutuan. Ini juga ditambah dengan peranan dan sumbangan yang telah diberikan oleh para mufti yang berkualiti yang sedia berkhidmat untuk memberi pengetahuan dan pemahaman kepada masyarakat secara menyeluruh tentang Islam, demi memajukan rakyat Malaysia, khususnya di Wilayah Persekutuan.

Perak:

Jawatan mufti dan kadi telah lama wujud sejak pemerintahan Inggeris di Tanah Melayu. Pada tahun 1935, baginda Sultan Iskandar dengan rasminya telah melantik Tuan Haji Muhammad Zain bin Muhammad Amin sebagai Mufti Perak yang pertama. Sebelum itu, Tuan Haji Muhammad Zain ialah guru agama kepada baginda Sultan.

Pentadbiran dan perjawatan Mufti mula terserlah setelah Jabatan Agama Islam Perak dan Majlis Hal-Ehwal Agama Islam Perak ditubuhkan pada tahun 1949. Secara tepatnya, pada 23 Oktober 1949 bersamaan 1 Muharram 1369 Hijrah iaitu pada hari Ahad, kerajaan Perak telah mewujudkan sebuah pejabat agama yang dinamakan sebagai Majlis Agama Islam dan Adat Melayu Perak. Penubuhan ini adalah bertujuan untuk menasihati dan membantu Sultan dalam hal-hal yang berkaitan dengan agama Islam dan Adat Melayu Perak di negeri Perak.

Pada 1 Mei 1952, Kerajaan Perak telah meluluskan Undang-undang Majlis Agama Islam dan Adat Melayu Perak. Seterusnya pada 1 Mei 1965, Undang-undang Pentadbiran Agama Islam Perak pula telah diluluskan sebagai pengganti kepada undang-undang sebelumnya. Dengan penubuhan Majlis dan Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Perak ini, pejabat Qadhi Besar yang sebelum ini berada di Kuala Kangsar telah dipindahkan dan disatukan di Ipoh. Di bawah pentadbiran Majlis Agama Islam pula, beberapa bahagian tertentu telah diwujudkan bagi melancarkan sebarang urusan yang dijalankan. Antara bahagian tersebut ialah Bahagian Fatwa yang dipengerusikan oleh Mufti. Melalui Undang-Undang Pentadbiran Agama Islam Perak ini juga Jawatankuasa Syariah diwujudkan dengan mufti bertanggungjawab menjadi pengerusi bagi Jawatankuasa ini.

Bagi menentukan institusi fatwa ini berfungsi sebagaimana yang sewajarnya, Kerajaan Negeri Perak telah mengasingkan pentadbiran institusi fatwa ini daripada Majlis Agama Islam Negeri atau Jabatan Agama Negeri dan Mahkamah Syariah. Sebelum 1 Februari 1992, Jabatan Mufti Negeri Perak berada di bawah Jabatan Agama Islam Perak. Selepas berlaku penyelarasan dengan pihak Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) pada tahun 1996, Jabatan Mufti telah diasingkan dari Jabatan Agama dan menjadi sebuah jabatan berasingan.